

SUBSTITUTIONSPRIS FOR VA

Ved køb af varme i engrosledet, dvs. mellem kollektive varmforsyninger, kan varmekøberen i medfør af gældende praksis påberåbe sig det såkaldte "substitutionsprisprincip". Princippet indebærer, at der ikke kan kræves en højere pris for varmen, end varmen ellers ville kunne købes for hos andre eller produceres til af varmekøberen selv. I denne artikel giver vi en status for praksis vedrørende substitutionsprisprincippet.

Substitutionsprisprincippet indebærer, at varmeaftageren har ret til at betale den laveste af følgende priser:

- Varmeleverandørens omkostningsbestemte pris.
- Prisen på varmen, hvis varmemodtageren selv producerede varmen (egenproduktionsprisen).
- Hvad varmen ville kunne købes til hos tredjemand.

Princippet er udviklet gennem administrativ praksis. Praksis vedrørende substitutionsprisprincippet blev sammenfattet i et notat fra Gas- og Varmeprisudvalget fra 1995. Gas- og Varmeprisudvalget er siden blevet erstattet af Energitilsynet, som har videreført og til dels videreudviklet den pågældende praksis.

HVILKE ANLÆG KAN DANNE GRUNDLAG FOR EN SUBSTITUTIONSPRIS?

Betingelserne for, at et varmeproduktionsanlæg kan danne beregningsgrundlag for substitutionsprisen, er efter gældende praksis følgende:

- Der skal være tale om et eksisterende (fysisk) anlæg.
- Der skal være tilstrækkelig faktisk kapacitet til rådighed.
- Der skal være mulighed for at producere, dvs. der skal være de nødvendige tilladelser mv. til produktion.
- Anlægget skal kunne anvendes lovligt.
- Der er en realistisk mulighed for at skaffe brændsel til produktionen.

Det blev i det oprindelige notat fra Gas- og Varmeprisudvalget anført, at

det måtte være en forudsætning for at statuere en substitutionspris, at der kunne opnås tilladelse til produktion på anlægget ud over spids- og reservelast.

Som følge af den strenge regulering af varmeproduktionsanlæg via reglerne om godkendelse af projekter vil det imidlertid være sjældent, at der er andre grundlastanlæg, der kan erstatte et grundlastanlæg og dermed danne en substitutionspris. Det vil normalt kun være tilfældet ved store sammenhængende net omkring de største byer.

Hvis substitutionsprisprincippet skal have en praktisk betydning som beskyttelse for varmekøberne, vil det derfor være nødvendigt, at også spids- og reservelastanlæg kan danne substitutionspris over for et grundlastanlæg, der er leverandør.

I praksis har Energitilsynet indtaget den holdning, at også spids- og reservelastanlæg, som er rent varmeproducerende, kan danne substitutionspris over for grundlast, herunder også kraftvarmeanlæg. Denne praksis er ikke

RME – EN AKTUEL STATUS

underkendt af Energiklagenævnet, heller ikke i sager hvor det indirekte har været et betydende punkt i sagen. Der foreligger dog ikke afgørelser fra Energiklagenævnet, hvor der er taget udtrykkelig og principiel stilling hertil.

AFTAGEPLIGT

Et led i praksis er, at substitutionsprisprincippet kun gælder, hvor der i medfør af varmeplanlægningen er en pligt for varmekøberen til at aftage den pågældende varme. Er der ikke en sådan pligt, kan varmekøberen som udgangspunkt undlade at købe varmen og vil derfor også kunne forhandle om prisen ud fra sine alternative muligheder.

Når spids- og reservelastanlæg kan danne en substitutionspris, er det dog ikke givet, at varmekøberen kan afvise at købe grundlastvarmen for i stedet at producere på sine spids- og reservelastanlæg.

Hvis leverandøren af grundlastvarmen vælger ikke at producere og levere varme, f.eks. på grund af lave elpriser, er det dog klart, at varmekøberen kan

anvende sine spids- og reservelastanlæg.

Der verserer p.t. en sag om, hvorvidt en aftagepligt ifølge parternes aftale er tilstrækkelig til, at substitutionsprisprincippet finder anvendelse.

DELVIS PRISSUBSTITUTION

Udgangspunktet er, at hvis der er produktionskapacitet nok i varmekøberens anlæg til at erstatte hele den købte varmemængde, kan man ikke nøjes med at substituere med den billigste varmekilde, varmekøberen har. Man er nødt til at regne på prisen for den samlede varmemængde, også selvom dette betyder, at man skal inddrage dyr spids- og reservelast, hvorved substitutionsprisen ofte vil blive højere.

Energitilsynet har dog udtalt, at hvis de øvrige varmekilder, man har til rådighed som varmekøber, kun kan erstatte en del af den varmemængde, man køber, må det være muligt at gøre denne delvise prissubstitution gældende.

Der kan også foreligge den situation, at varmekøberen får varme fra forskellige leverandører med forskellige priser. I den situation har Energitilsynet statueret, at varmekøberen skal handle økonomisk hensigtsmæssigt og dermed skal bruge sine prissubstitutionsmuligheder på den dyreste varmekilde først, selvom substitutionsprisen også er lavere end de billigere varmekilder. Det ville være uøkonomisk og dyrere for varmemeforbrugerne at gøre prissubstitution gældende over for en billigere varmekilde frem for over for den dyreste.

HVORDAN OPGØRES SUBSTITUTIONSPRISEN?

Udgangspunktet er, at substitutionsprisen opgøres som den gennemsnitlige varmepris, hvis varmekøber selv skal producere al varme uden at købe varmen fra sælger. Denne pris vil også omfatte varme, der under alle omstændigheder produceres som spids- og reservelast, også selvom der købes varme fra sælger.

SUBSTITUTIONSPRIS FOR VARME – EN AKTUEL STATUS

Ved opgørelsen af den gennemsnitlige varmepris har det selvsagt betydning, hvilken kapacitet anlæggene har. Det er her antaget af Energitilsynet, at man skal lægge vægt på den officielle kapacitet ("mærkeeffekten") og se bort fra, om anlægget i praksis kan producere mere.

For varmekøber vil det naturligvis være mere fordelagtigt, hvis man kan foretage en marginal opgørelse, således at alle omkostninger, som varmekøber alligevel afholder, herunder ikke mindst afskrivninger, ikke skal medregnes, men kun de marginale meromkostninger ved at producere den yderligere varmemængde.

Energitilsynet har i en nylig vejledende udtalelse statueret, at substitutionsprisen skal opgøres gennemsnitligt, inklusive kapacitetsomkostninger. Dette er dog i de fleste tilfælde ikke blevet fundet rimeligt.

FREMFORSEL AF UNDERDÆKNINGER

Omkostninger, der ligger ud over substitutionsprisen, kan efter praksis ikke opkræves og kan heller ikke fremføres som underdækning til indregning i senere år.

Underdækninger, som ligger inden for substitutionsprisen, kan fremføres på normal måde til senere indregning.

DIFFERENTIERET PRIS

Hvis en varmelieferandør har flere forskellige varmeaftagere, kan det være, at der gælder forskellige substitutionspriser for disse. Der kan så i forhold til hver varmeaftager kun opkræves dennes substitutionspris.

Energitilsynet har i en nylig afgørelse statueret, at de omkostninger, der på denne måde afskæres over for én varmeaftager, ikke kan indregnes over for de andre ved at differentiere priserne. Selvom der ville være plads i substitutionsprisen hos andre af varmeaftagerne, kan man derfor ikke flytte omkostningerne over til dem, i det omfang de ikke dækkes af en af varmeaftagernes substitutionspris.

Hvis der af andre saglige grunde i forvejen foreligger en prisdifferentiering, der gør, at priserne ikke kommer over den enkelte varmeaftagers substitutionspris, kan dette dog næppe tilsidesættes som en omgåelse.

INTERESSENTSKABER

Energitilsynet har i en ny afgørelse statueret, at substitutionsprisprincippet også kan finde anvendelse på leverancer fra et interessentskab til en af dets deltagere. Afgørelsen er indbragt for Energiklagenævnet.

FREMTIDIG FORSYNINGSSTRATEGI

De politiske overvejelser om fremtiden for bl.a. varmforsyninger går i retning af at tilstræbe en øget konkurrence.

Hvis dette måtte betyde, at varmeaftagere i almindelighed bliver friere stillet til at anvende de anlæg, de har, og der således ikke kommer til at gælde en aftagepligt, vil betydningen af substitutionsprisprincippet blive mindre, da varmeaftageren så selv kan varetage de prismæssige hensyn på et forretningsmæssigt grundlag.

Indtil der måtte komme sådanne ændringer, har substitutionsprisprincippet imidlertid væsentlig betydning for en række kollektive varmforsyningsanlæg, der køber varmen fra andre ■

Klavs V. Gravesen
Advokat, partner
kvg@horten.dk

Eigil Worm
Senioradvokat
ewo@horten.dk

René Frisdahl Jensen
Specialistadvokat
rfj@horten.dk